

Claude Simon: el Nobel discret

2002-12-20 12:00:00

Claude Simon apareixia els darrers anys com un colrat camperol, com un discret cavaller rural dedicat a la feina de viticultor al casal familiar de Salses. Com un escriptor gairebé retirat, en part víctima del descrèdit que afecta els autors de l'últim gran moviment literari francès: el *nouveau roman*. Particularment a França, la batalla contra aquest moviment —en què s'integren, amb Simon, autors com Nathalie Sarraute, Alain Robbe-Grillet, Michel Butor, o Robert Pinget—, ha estat ferotge els darrers vint-i-cinc anys, sota l'acusació d'haver aniquilat el plaer de la lectura, i d'haver fet fugir el públic a causa del dogmatisme de les seues propostes. En aquest sentit, la concessió del premi Nobel de Literatura el 1985 es feia quan l'autor ja no comptava entre els noms estel·lars del món intel·lectual francès, i ni tan sols el guardó ha aconseguit d'apaivagar les crítiques. De fet, són les universitats estrangeres les que han difós l'obra de Claude Simon, que actualment està traduïda a vint-i-vuit llengües.

Però el ben cert és que la recent aparició a França de *La reprise*, de Robbe-Grillet, i d'*El tramvia*, de Simon, els ha tornat a posar d'actualitat, i ha demostrat que el *nouveau roman* és, si més no, un cadàver amb molt bona salut. Al mateix temps, Simon torna a demostrar, als vuitanta-vuit anys, que és un dels més interessants autors contemporanis; que, efectivament, les seues novel·les no són *fàcils*, en el sentit que ho seria una narració lineal i ensopida; i que es tracta d'un autor exigent, que arrisca en una aventura que reprén constantment, com Proust, les experiències biogràfiques. L'autor recorre els seus records, però no com qui descobreix les pròpies intimitats als ulls dels altres, sinó per construir-los des de l'escriptura, per treballar la memòria i donar-li forma fins a inventar-ne tot un univers. Claude Simon escriu i rescric la seua memòria, que no és —per tant— l'ingredient, sinó el producte de la ficció, allò que alguns han anomenat l'*autoficció*. Així ha estat des que acabara *El trampós* el 1941, i així continua després de seixanta anys i d'una vintena de llibres, entre els quals destaquen títols com *Les geòrgiques*, *L'acàcia*, *La ruta de Flandes*, o aquest darrer lliurament anomenat *El tramvia*.

Nascut el 1913 a Tananarive (Madagascar) on estava destinat el seu pare —un militar mort l'any següent a Verdún—, va passar la infantesa a Perpinyà, on l'aristocràtica família materna estava arrelada. Allà va viure fins a la mort de la mare, deu anys més tard, moment en què es traslladaria a París. Va militar a Barcelona en les files republicanes els primers dies de la Guerra d'Espanya —els records de la qual inspirarien *Le Palace*. Va ser oficial de cavalleria a Flandes durant la Segona Guerra Mundial, i la fulminant derrota patida va ser testimoniada a *La ruta de Flandes*. Fet presoner, va poder escapar per lluitar en les files de la resistència contra els alemanys. Ara, amb *El tramvia*, l'autor retorna a la ciutat dels seus primers anys, i recrea la seua infantesa a Perpinyà des de la perspectiva d'un ancià malalt. La versió que n'ha elaborat Joan Francesc Mira, Premi Nacional de Traducció 2001, ens acosta aquell tramvia que circulava a Perpinyà als anys vint, enllaçant el centre urbà amb la costa veïna, i que el nen utilitzava per anar i tornar de l'escola. Enllaçant la ciutat i la platja, la màquina recorre les vies per acostar també les imatges i sensacions de l'infant que va ser, a un moment temporal més proper al de l'escriptura en què envelleix un home malalt.